

USING THE MASTER CLASS METHOD IN TEACHING THE SECRETS OF CARPET WEAVING

Durdona Tokhtameshova

Annotation

A master class is one of the forms of teacher training, which is a local technology for the transfer of pedagogical experience, the demonstration of a particular methodological technique or style, teaching methodology, teaching and learning technology. Usually master classes are held in small groups (7-15 people).

The use of this method is effective in carpet weaving.

Keywords: Carpet weaving, method, Master class, student, education

Аннотация

Мастер-класс – это одна из форм подготовки учителей, представляющая собой локальную технологию передачи педагогического опыта, демонстрации того или иного методического приема или стиля, методики обучения, технологии обучения и обучения. Обычно мастер-классы проходят в небольших группах (7-15 человек).

Применение этого метода эффективно в ковроткачестве.

Ключевые слова: Ковроткачество, метод, Мастер-класс, ученик, образование.

Annotatsiya

Mahorat darsi o'qituvchilar malakasini oshirish shakllaridan biri bo'lib, u pedagogik tajribani uzatish, muayyan uslubiy texnika yoki uslubni, o'qitish metodikasi, ta'lim va ta'lim texnologiyasini namoyish etishning mahalliy texnologiyasidir. Odatda mahorat darslari kichik guruhda (7-15 kishi) o'tkaziladi.

Gilam to'qish hunarmandchiligida bu usuldan foydalanish samara beradi.

Kalit so'zlar: Gilam to'qish, metod, Master klass, o'quvchi, ta'lim

Kirish

Avvalo gilamchilik —gilam to'qish kasbi, badiiy hunarmandlik sohasi. Qadimdan chorvachilik bilan shug'ullanadigan ko'chmanchi qabilalar orasida keng tarqalgan. O'simlik (paxta, zig'ir, jut) tolasi, jun (qo'y, echki, tuya juni) dangina tayyorlangan. Gilam to'qish uchun qirqilgan junlar yuvilib tozalanadi, temir taroqlarda taraladi,

taralgan junlardan ip yigiriladi. Iplar turli tabiiy bo'yoqlar bilan bo'yaladi. Shuning uchun gilam ranglari o'zgarmaydi va o'zining sifatini yo'qotmaydi. Hozirda sun'iy tolalardan ham to'qilmoqda. gilam yer bag'irlab yotiq (gorizontal) va tik (vertikal) o'rnatilgan dastgohlarda to'qiladi. gilam rivojlangan joylarda to'quv dastgoqlari ancha mukammallashtirilgan va bir necha to'quvchi yonma-yon o'tirib birdaniga to'qiyveradigan keng o'q (g'altak)li xillari yaratilgan. Gilamdo'z usta naqsh mujassamotini yodaki yoki nusxa asosida to'qiydi. To'qilish usuliga ko'ra patli va patsiz gilam turlari farqlanadi. Qo'lda gilam to'qish O'rta Osiyoda, ayniqsa Turkmanistonda keng rivojlangan. Qo'lda gilam to'qish nihoyatda sermashaqqat ish, to'quvchidan qunt, did va mahorat talab qiladi. Patli gilamlarni to'qish ayniqsa murakkab. Qo'lda to'qilgan gilam pati, naqsh mujassamoti asos ipiga rangli iplardan tugib bandlar hosil qilib yaratiladi, tugun uchi matoning yuza tomoniga chiqarib tekis qirqiladi, har bir qatordan so'ng arqoq ipi o'tkazib maxsus temir taroqqa urib avvalgisiga mahkamlanadi. Tayyor gilam maxsus kimyoviy moddalar yordamida yuviladi. Gilamlar turli hajmlarda tayyorlanadi. 20-asr 30-y. laridan keyingina pat bog'laydigan maxsus dastgohi korxonalar paydo bo'ldi (jumladan Andijondagi "Mehnat guli" arteli). Sharq gilamda ishlab chiqarilgan joyi, naqsh mujassamoti, sifati (qalinligi, patining uzunqisqaligi), rang yechimi bilan bir-biridan farqlanadigan eron, turk, turkman va ozarbayjon gilamlari qadimdan mashhur.

Gilam O'rta Osiyo, xususan O'zbekistan hududida juda qadimdan rivojlangan (Xorazmdagi arxeologik qazishlar paytida mil. av. 1-ming yillikka mansub gilam namunasi topilgan). Gilam bilan asosan ayollar shug'ullangan, naqsh (gul)lar (islimiy, girih, hayvon shakllari, turli narsalar tasviri, urug' tamg'asi va boshqalar) ni esa xotirada saqlashgan. Bezaklarida yo'lbars va tuya izlari, olma guli, uzum zangi, tuya bo'yni, qalqon, o'simliklar ifodalangan, ayniqsa xayvon shoxi tasviri keng tarqalgan. Mujassamotining berkligi, markaziy maydonning naqshli hoshiya bilan o'ralganligi (yo'l-yo'l naqshlar bundan mustasno) O'rta Osiyo gilamlari uchun xos bo'lgan, naqshining aniqligi, go'zal bo'lishi va ranglarining uyg'unligi ularning badiiy qimmatini oshirgan. Asosiy rang kizil rang va uning 2-3 tuyey bo'lib, ko'k, qora, oq, sariq ranglar ikkinchi darajali bo'lgan. Ranglarning mohirona ishlatilishi bilan ifodali tasvir hosil qilingan. Bir naqsh qismlarini turli ko'rinishlarda bo'yalishi bilan rang-baranglikka va jozibadorlikka erishilgan.

Andijon, Samarqand gilamlari, qoraqalpoqlar to'qigan o'tov jihozlari badiiy jihatdan mohirona ishlangan. Andijon gilamlarining pati qisqa, qalin va mayin bo'lgan. Samarqandning rangdor uzun patli julxirs ("ayiq teri") gilami o'ziga xosligi bilan ajralib turadi.

20-asrga kelib gilam o'ziga xos tarzda taraqqiy etdi, gilam markazlarida gilam to'qish rivojlandi, artellar tuzilib, ularga xalq ustalari jalb qilindi (mas, Andijon viloyati Oyim qishlog'idagi gilam to'qish arteli), ularda bir xil naqshli, yuqori sifatli gilamlar, shuningdek, mayda ro'zg'or buyumlari to'qildi. 30-y. larning 2-yarmidan mavzuli va tasvirli gilam namunalarini yaratishga urinishlar bo'ldi. Gilam markazlarida Kavkaz gilamlari, an'anaviy turkman gilamlari xilidagi birmuncha soddalashtirilgan gilamlar ishlab chiqarildi, faqat Samarkand gilami (julxirs) o'zining an'anaviy uslubini, rangdorligini saqlab qoldi. 40—50-y. larda gilam markazlari (Samarkand, Kitob, 1946; Xiva, Andijon, Termiz, 1947; Shahrisabz, 1949; Xo'jayli, 1954) tashkil etildi, mahalliy ustalar shogirdlar tayyorladi, qad. an'anaviy naqshlar tiklandi. Rassom va hunarmand ustalar hamkorligi natijasida muvaffaqiyatlarga erishildi. Amaliy va mahobatli san'at an'alaridan unumli foydalanilib, dastlabki yangi nusxa Xorazm gilami va unga xos bo'lgan feruza rang zamin yaratildi.

60-y. larning oxirida mayda artellar birlashtirilib yangi gilam. korxonalari tashkil etildi, mohir ustalar shu korxonalarda mehnat kila boshladi. Olmaliq, Samarqand, Xiva, Forish, Shofirkon va joylardagi f-kalarda an'anaviy naqsh mujassamoti va badiiy jihatdan ijodiy boyitilgan nafis gilamlar tayyorlanmoqda.

Hozirda gilam Farg'ona vodiysida, Qashqadaryo, Surxondaryo, Sirdaryo viloyatlari, Qoraqalpog'istonda rivojlangan. Shuningdek, Samarkand, Urgut, Qo'qon va Xorazm ham gilam markazlaridir. An'anaviy gilam hunarmandlik turi (uyda to'qiladigan) sifatida rivojlanmoqda. Samarkand va Buxoroning ipak gilamlari ham keng tarqalmoqda. An'anaviy gilam rivojiga "Usto" birlashmasi va "Hunarmand" assotsiatsiyasi munosib hissa qo'shmoqda

Adabiyotlar Tahlili va Metodologiyasi

Master-klass - bu ochiq pedagogik tizim bo'lib, u rivojlanish va erkinlik pedagogikasining yangi imkoniyatlarini namoyish etish, konservatizm va muntazamlilikni engish yo'llarini ko'rsatish imkonini beradi.

Mahorat darsi - pedagogik tajribani umumlashtirish va tarqatishning maxsus janri bo'lib, u o'ziga xos printsiplarga asoslangan va ma'lum bir tuzilishga ega bo'lgan tubdan ishlab chiqilgan original usul yoki mualliflik texnikasi hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, master-klass tajribani uzatishning boshqa shakllaridan farq qiladi, chunki uni o'tkazish jarayonida taklif etilayotgan uslubiy mahsulot to'g'ridan-to'g'ri muhokama qilinadi va pedagogik muammoning ijodiy echimini izlaydi. master-klass ishtirokchilari va usta tomonidan (magistr degani o'qituvchi, etakchi master-klassni anglatadi)

Uslubiy ishning bu shakli ta'lim va tarbiya tajribasini uzatishning samarali usuli hisoblanadi, chunki markaziy bo'g'in - darsda barcha ishtirokchilarning faol roli bilan ma'lum bir tarkibni o'zlashtirishning o'ziga xos usullarini namoyish etish.

Master-klass - bu quyidagi xususiyatlar jamlangan o'qitish shakli:

- an'anaviy pedagogikaga qarshi kurash;
- yangi fikrlash bilan o'qituvchining shaxsiyati;
- yangi bilimlarni muloqot qilish emas, balki darsning barcha ishtirokchilari yordamida ularni mustaqil ravishda qurish usuli;
- fikrlar plyuralizmi;

Yuqoridagilarni umumlashtirib, biz master-klassning eng muhim xususiyatlarini ajratib ko'rsatishimiz mumkin, xususan:

- Ta'lim falsafasiga yangicha yondashuv, o'rnatilgan stereotiplarni buzish.
- Fikr almashish imkonini beruvchi kichik guruhlarda mustaqil ishlash usuli.
- Barchani faol faoliyatga jalb qilish uchun sharoit yaratish.
- Muammoli vazifani bayon qilish va uni turli vaziyatlarda o'ynash orqali hal qilish.
- Ustozning ham, mahorat darsi ishtirokchilarining ham ijodiy salohiyatini ochib beruvchi texnikalar.
- Ishning shakllari, usullari, texnologiyalari ishtirokchilarga yuklanmasdan taklif qilinishi kerak.
- Bilish jarayoni bilimning o'zidan ko'ra muhimroq, qimmatroqdir.
- O'zaro ta'sir shakli - hamkorlik, birgalikda yaratish, birgalikda izlash.

Mulohaza va Takliflar

Mahorat darsini tayyorlashda shuni e'tiborga olish kerakki, uni o'tkazish texnologiyasida asosiy narsa ma'lumotni etkazish va o'zlashtirish emas, balki u texnika, usul, texnika yoki texnologiya bo'ladimi, faoliyat usullarini etkazishdir. . Ishning samarali usullarini etkazish usta uchun eng muhim vazifalardan biridir. Mahorat darsining ijobiy natijasi ishtirokchilar tomonidan pedagogik muammoni hal qilishning yangi ijodiy usullarini o'zlashtirishda, o'z-o'zini o'rganish, o'z-o'zini takomillashtirish, o'z-o'zini rivojlantirish uchun motivatsiyani shakllantirishda ifodalangan natija deb hisoblash mumkin. Bu texnologik jihatdan murakkab jarayon bo'lib, uni tashkil etish va amalga oshirish uchun ma'lum talablarga ega.

Master-klassni tashkil etish va o'tkazishga qo'yiladigan talablar

Mahorat darsi pedagogik tajribani tarjima qilishning mahalliy texnologiyasi sifatida o'ziga xos uslubiy texnika yoki metod, o'qitish metodikasi, ta'lim va tarbiya texnologiyasini ko'rsatishi kerak.

U qo'yilgan pedagogik muammoni hal qilish uchun ishtirokchilarning faoliyatini yo'naltiruvchi vazifalardan iborat bo'lishi kerak, lekin har bir vazifa doirasida ishtirokchilar mutlaqo erkindir: ular tadqiqot yo'lini tanlashi, maqsadga erishish uchun vositalarni tanlashi kerak.

Mahorat darsi har doim taklif qilingan muammo bo'yicha har bir kishining bilimlarini aktuallashtirishdan boshlanishi kerak, bu boshqa ishtirokchilarning bilimlari haqidagi tushunchalarini kengaytiradi.

Xulosa

Master-klassni tayyorlash va o'tkazish uchun sifat mezonlari

Taqdimot. Innovatsion g'oyaning intensivligi, uni ifodalash darajasi, g'oyani taqdim etish madaniyati, g'oyaning pedagogika, ta'lim usullari va amaliyotida ommabopligi. Eksklyuzivlik. Aniq individuallik (g'oyani amalga oshirish ko'lami va darajasi). Innovatsion g'oyalarning yechimining tanlovi, to'liqligi va o'ziga xosligi.

Progressivlik. mazmuni va o'qitish usullarining dolzarbligi va ilmiyligi, me'yordan tashqariga chiqadigan va zamonaviy ta'lim tendentsiyalariga va fanni o'qitish metodikasiga mos keladigan yangi g'oyalarning mavjudligi; tajribani nafaqat uslubiy, balki ilmiy umumlashtirish qobiliyati.

Motivatsiya. Motivatsiya usullari va shartlarining mavjudligi, sinfda yangi faoliyat mahsulini yaratish uchun har kimni faol ijodiy faoliyatga jalb qilish.

Optimallik. Darsda qo'llaniladigan vositalarning etarlilik, ularning kombinatsiyasi, maqsad va natija bilan bog'liqligi (oraliq va yakuniy)

Samaradorlik. Master-klassning har bir ishtirokchisi uchun olingan ishlash. Rivojlanish ta'siri qanday? Bu ishtirokchilarga nima beradi? O'z faoliyati natijalarini etarli darajada tahlil qilish qobiliyati.

Ishlab chiqarish qobiliyati. Darsning aniq algoritmi (bosqichlar, bosqichlar, protseduralar), o'ziga xos aktualizatsiya usullarining mavjudligi, muammolilik ("bo'shliq"), izlash va kashfiyot usullari, ajablanish, tushunish, mulohaza yuritish (introspektsiya, o'z-o'zini tuzatish).

Badiiylik. Ulug'vor uslub, pedagogik xorizm, improvizatsiya qilish qobiliyati, tomoshabinlarga ta'sir qilish darajasi, o'z tajribasini tarqatish va ommalashtirishga tayyorlik darajasi.

Umumiy madaniyat. Eruditsiya, nostandart fikrlash, muloqot uslubi, o'z tajribasini talqin qilish madaniyati.

Adabiyotlar Ro`Yxati

1. Алимова Д.А. va b. O'zbekiston tarixi (1917-1991 yillar). -T., "Sharq", 2000.
2. Алимова Д.А. Джадидизм в Средней Азии. Пути обновления, реформы, борьба за независимость –Т., "O'zbekiston", 2000.
3. Alimova D. A., Golovanov A.A. O'zbekiston mustabid sovet tuzumi davrida: siyosiy va mafkuraviy tazyiq oqibatlarL-T., "O'zbekiston", 2000.
4. Amir Sayyid Olimxon Buxoro xalqining hasrati tarixi-T., "Fan", 1991.
5. Arair Teraur jahon tarixida. T., "Sharq", 1996.
6. Annayev T., Shaydullayev Sh, Surxondaryo tarixidan lavhalar. T., "O'zbekiston", 1997.
7. Арриан. ФлохоА Алексанлра. Превод. М.Е.Сергееенко. М.-Л., 1962.
Arsixovskiy A. Arxeologiya asoslari. T., 1970.
8. Arxeologlar hikoya qiladi. Mualtiflar jamoasi. T., 1976.
9. Asqarov A.A. Buxoroning ibtidoiy davr tarixidan lavhalar. T., 1973.

